

Književnost in umetnost.

Slava cesarju Francu Jožefu I. Tovariš Emil Adamič v Kamniku sestavlja in komponuje pod naslovom „Slava cesarju Francu Jožefu I.“ spevoigro, ki je namenjena šolskim slavnostim v letošnjem jubilejskem letu. Spevoigro bo lahko izvajati po ljudskih in srednjih šolah, pa tudi po raznih društvih. Pripravna bo tudi kot darilo. Za podlago ima štiri kitice cesarske pesmi ter proslavlja 60 letno vladanje cesarjevo. Že sedaj opozarjam na to novo delo našega priznanega glasbenika.

Hans Kirschsteiger: Pod spovednim pečatom. Roman. Z avtorjem dovoljenjem poslovenil E. Kristan. Druga knjiga. Cena 2 K. — Izšla je druga knjiga tega znamenitega romana. Kdor je prečital I. knjigo, gotovo poše tudi po tej. Tudi o drugi knjigi velja to, kar smo svojedobno povedali o prvi.

Slovenske starše in vzgojevalec slovenske mladine opetovano opozarjam na izborni mesečnik „Domače ognjišče“, ki izhaja v „Učiteljski tiskarni“ v Ljubljani vsako zadnjo soboto v mesecu, ter stane vse letosam o dve kroni. „Domače ognjišče“ prinaša tako zanimivne, koristne, aktuale članke o vzgoji otrok, njihovih hibah in čedadnostih, zlasti pa o zmotah in napakah staršev in slabih vzgojevalcev; končno prinaša dopise o delovanju učiteljstva in odgojevalev, povesti in zanimive drobtine z vsega sveta. Malo imamo toli potrebnih in koristnih slovenskih časopisov kakor je „Domače ognjišče“. Naj bi se razširil ta lepi list v vse slovenske hiše!

Zveza slovenskih pevskih društev je imela dne 29. pret. mes. v Ljubljani svoj občni zbor, ki je bil dobro obiskan. „Zvez“ pripada sedaj 41 pevskih društev. Skupni letni dohodki znašajo za min. upravno leto 1379 56 K, stroški 508 65 K. Letne prispevke je plačalo le 17 društev. „Zvezina“ društva se porazdele po posameznih deželah tako: Kranjsko 14, Štajersko 9, Koroško 2, Primorsko 10; med pevci (895) je 158 sopranov, 116 altov, 101 prvi tenor, 116 drugih tenorjev, 196 prvih in 184 drugih basov. — Nasvetovala se je ustavitev pevskih šol in tečaj za pevovodje. — Predsednikom „Zvez“ za l. 1908. je izvoljen dr. Ravnhar. V odboru so tudi tovariši V. Rus iz Kranja, A. Rapé iz Ljubljane in Caherl iz Ljutomerja.

Politiški pregled.

* Deželnozborske volitve na Kranjskem. Kmetiške občine volijo 21. februarja, mesta in trgi 28. februarja, veleposestvo pa 6. marca.

* Zakon o belekranjski železnici je cesar sankcioniral. Železnicu začeno graditi spomladi.

* Zaken o tajnih volitvah v Štajerskih občinah je priobčila „Grazer Zeitung“ v svoji novoletni številki. Zakon stopi v veljavo po 90 dneh.

* Deželnozborske volitve na Češkem. „Prager Zeitung“ je razglasila volitve za češki deželni zbor. Kmetiške občine bodo volile dne 20. februarja, mesta in industrialni kraji dne 27. februarja, trgovske in obrtne zbornice 2. marca, veleposestvo 5. marca t. l. v krajih, določenih po zakonu.

* Tirolski deželni zbor je bil s cesarjem patentom od 30. m. m. razpuščen in bodo razpisane nove volitve,

* Za deželnozborske volitve na Češkem. Eksekutivni odbor češke socialno-demokratske stranke je priobčil povodom predstoječih deželnozborskih volitev oklic, v katerem pravi med drugim, da bo narodni mir možen le tedaj, ako bo v deželnem zboru konec federalnega gospodstva ter pridejo v deželni zbor tudi zastopniki delavskega stanu.

* Državni zbor ima prvo sejo po božičnih počitnicah v ponedeljek, dne 13. t. m.

* Matko Mandić, znani istrski slovenski poslanec, je obhajal na novega leta dan 25. letnico svojega političkega delovanja.

* Na Hrváškem imajo novega bana, in sicer je imenovan za bana b. a. o. R. a. n. e. h. Rakoczyeve vladanje je bilo torej kratko.

* Bosanska pragmatika. Iz Sarajevega poročajo, da je bosanska vlada izdala pragmatiko za uradništvo v Bosni in Hercegovini. S to pragmatiko se zabranjuje uradništvo, da se pridruži katerisibodi politiški struji ali stranki v deželi. Enako se jim prepoveduje kritika uprave, kar tudi sodelovanje v vsakem privatem društvu, kjer se kritikuje vlado, z nalogom, da vsak tak slučaj takoj prijavijo oblastnemu.

* Aneksija Bosne in Hercegovine. Francoski listi so priobčili vest, da se Avstro-Ogrska tajno pripravlja, da koncem leta 1908 anektira Bosno in Hercegovino. Istočasno se ti listi podrobnejše bavijo z avstro-ogrsko upravo teh zasedenih dežel ter strogo obsojajo preganjanje časnikarstva, ki ne uživa nikake svobode.

* Amnestija za bosansko-hercegovske vojaške begunce. Uradni list „Wiener Zeitung“ je objavil odlok cesarjev z dne 12. decembra 1907 o pomilovanju bosansko-hercegovskih vojaških beguncov.

* Novi bolgarski proračun. Točna vsota proračuna za leto 1908 znaša 126,900.000

levov; letošnji proračun je za pet milijonov levov večji nego lanski.

* Konfiscirani pečati. Iz Budimpešte poročajo: V seji upravnega odbora županije Csik je šolski ravnatelj javil, da rabijo predsednike šolskih odborov v romunskih občinah pečate z romunskim napisom. Takoj je bil izdan ukaz, da se ti pečati konfiscirajo.

* Protivojaška propaganda. „Češko Slovo“, glasilo državnega poslanca Klofača, piše, da je vojno ministrtvo izdalo vsem poveljstvom v področju osmoga vojnega zabora rezervatnega, v katerem se opozorjuje na protivojaško propagando narodno-socialne mladine med vojaštvom, ter se zahteva, da se v poedinih vojašnicah pošče zaupnike narodno-socialne stranke, in ako se jih najde, odpošije se jih na skrajno mejo monarhije v vojaške posadke na meji Bosne in Hercegovine.

* Preosnova srbske vojske. Srbski skupščini je predložila komisija za preosnovno vojsko poročilo, da je uprava vojske slaba in da jo je treba nujno preosnovati. Komisija je predlagala, naj se reorganizirajo tudi vojna sodišča.

* Vojne priprave Združenih držav. Londonska „Times“ poroča iz San Frančiška: Iz dobrega vira se zagotovlja, da so bili generalni adjutanti držav Columbije, Oregonia in Washingtona pozvani od vojnega ministrtva v glavno mesto Washington, da poročajo glede obrambnih razmer ob morski obali in vežbanja milice v topničarski službi. Na Filipine se še vedno pošiljajo velike mužnine solitira za pripravljanje eksplozivne snovi „šitose“. — Japonski poslanik v Washingtonu je odpotoval na Japonsko in se več ne vrne na svoje mesto, zamenja ga drug diplomat.

* Združene države in Japonska.

Frankf. Zeitung“ javlja iz Novega Jorka: Vlada Združenih držav je glasom vesti ameriških listov potrojila zaloge municije na Filipinah — „Sun“ poroča, da si je Japonska nabavila velike mužnine solitira za pripravljanje eksplozivne snovi „šitose“. — Japonski poslanik v Washingtonu je odpotoval na Japonsko in se več ne vrne na svoje mesto, zamenja ga drug diplomat.

Ali ste že obnovili naročnino za leto 1908?

Jubilejski dar.

Učiteljstvo — sebi! Otvarjamo novo rubriko, kjer bomo priobčevali vse darove, ki bo bodoča tri leta prejmeno „Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta“ v smislu današnjega uvodnega članka.

Dosej so darovali: Tov. E. Gangl, Jakobina Ganglova in Marija Ganglova iz Idrije po 10 K, skupaj 30 K; tov. Jakob Dimnik 10 K; tov. Slavoj Dimnik iz Postojne 3 K, učiteljski IV. leta Ivan Dimnik iz Ljubljane 2 K, gospa Jedert Slapšák, nadučiteljeva soproga v Vodicah na Gorenjskem, 10 K s pripomnjeno: V jubilejnem letu pa hočemo tudi učiteljeve žene prispevati za učiteljski konvikt; da se pa v denarnici naših ljubih možne bo preveč poznalo, jih obljubljamo: „Pri gospodinjstvu območju in za konvikt denar dobile.“ Gospa Josipina Dimnik, nadučiteljeva soproga v Ljubljani, 10 K. Živele darovalke in naslednice! — Skupaj 65 K.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: Tvrda Leskovic & Meden, trgovina špecerijskega blaga na Jurčičevem trgu v Ljubljani 20 K; tov. Lojze Gorup v veseli družbi v Postojni prikrošnjal 3·54 K; g. Fran Maselj, e. in kr. stotnik v Ljubljani, 2 K; tov. Rudolf Wudler iz Griž nabral pri sestanku v Št. Petru v Savinske dolini ob priliku godovanja dveh Franceljnov 2·40 K; tov. Josip Ambrožič iz Čateža ob Savi za novo leto 2 K. Bog plati.

Letnino za učiteljski konvikt so plačali: tov. Janez Pokorn iz Horjula; tov. Martin Repič iz Rakovec; tov. Alojzij Račič, tov. Marija Račič in tov. Marija Vidar, vsi iz Boštana. Živili!

Sotrudnikom. Ob vstopu v 48. leto se obrača naš list do vseh sedanjih sotrudnikov in sotrudnic s prošnjo, naj mu ostanejo zvesti tudi letos. Dela je mnogo, zato bi moralo biti tudi mnogo delavcev. Od dopisnikov pa si želimo tudi redno, ki je pri listu med glavnimi stvarmi. Naj nam pošiljajo rokopisno pravem času: članke in daljša poročila takoj začetkom tedna, drobne vesti pa moramo imeti vsaj dospelne. Kar pride pozneje, ne more več v list dотičnega tedna. Vedno naj uporabljajo samo naslov, ki je označen na čelni strani. — Poročila naj bodo točna, jedrnata in aktualna. Okrajna učiteljska društva — in sicer vsa in gotovo! naj nominujejo po svojem okraju, recimo za vsak sodni okraj, po enega

zanesljivega dopisnika, ki nas bo obveščal takoj in redno o vsem in vsakem, kar se dogodi v okraju in utegne zanimati naše bralce. Kdor sprejme ta posel, postane pa v ovezna dolžnost; to zahteva moška čast. Le na ta način se da organizovati naše redno in stalno sotrudništvo. Takega obsega lista ne zmore samo urednik, pa če bi ne bil nič drugega. Zato je treba skupnega dela, da pospešimo skupne zadeve. Mi: prosimo; vi: bomo!

Proti učiteljstvu. Sobotni „Slovenec“ piše doslovno: „Učiteljski Tovariš“ od 3. t. m. z ozirom na naša izvajanja, da bomo liberalne zagrizence med učitelji pognali, kamor spadajo, za dobre in vestne vzgojevale ljudstva pa poskrbeli, piše sledče: „Naj se zgoditi tak! Naj pridejo vsaj dobrim učiteljem dobri časi, druge naj vzame vrag, če je že tako določila „Slovenčeva“ volja! Samo prosimo, po katerem zakonitem določil?“ Gospodje očividno misijo vedno le na povišanje svojih plač, če, če jih boste povišali, jih boste morali vsem in ne boste mogli razločka delati, kar tudi nebeški oče ne, ki pusti solnce sijati na dobre in slabe. No, nam se pa to ne zdi ravno glavna stvar. Prvo kar liberalni učitelji potrebujejo, je moralna podpora od strani ljudstva in povišanje njihovega ugleda, da morejo vespečje delavci. Tega pa liberalnim hujšačem med kranjskimi učitelji nihče drugi ne more dovoliti kot ljudstvo samo, ki je v tem oziru suvereno. Mi pa nič drugega ne pravimo kot to: Aktivna rezistence proti škodljivcem ljudstva in na vsej črti! Boj proti njim v vsakem društvu in v vsakem zastopu! Zato nobenih zakonitih določil ni treba. Zgled po drugih kranjskih kaže, da tudi krajni šolski zastopi kaj premorejo, ako se postavijo. Ljudstvo kratko malo ne mora liberalnih „vzgojevalev“ mladih, ampak hoče krščanske, ki ga ljubijo in umevajo. Brez zakonov vam pokažemo vrata. Bomo videli, koliko boste napravili sami, kako boste prenesli svojo „splendid isolation“! Zelo smo radovedni. — Taka pisava „Slovenčeva“ je čisto navadno hujškanje in nič drugega. Posvečeni in neposvečeni uredniki tega lista alarmirajo proti učiteljstvu pravo vojsko, a k sreči samo proti „liberalnim hujšačem med kranjskimi učitelji.“ Iz tega se vidi, da ne sega moč teh podplohovcev preko mej blažene dežele Kranjske. Če se zgoditi kje kako tolovanjstvo in če pride neukro ljudstvo zaradi tega v konflikt z zakonitimi določili, bomo vedeli kje je temu iskati vzroka. Takrat se utegne zgoditi, da pokažo vrata narodovim zavodnikom, in sicer ona vrata, ki jih zapirajo — jetničarji. Saj menda vendar še vedno veljajo zakoni tudi na Kranjskem, kjer poganja klerikalno rokovnjaštvo najbujnejše evetove. Na boj proti nam odgovorimo z bojem proti njim. Prevzetni in domišljavi gospodje naj blagovolijo vzeti na znanje, da še ni vseh dni konec in da so še danes resnične besede, ki pravijo, da pada pod mečem tisti, ki hodi z njim okrog. Sicer se pa „Slovenčeva“ sirovosti obsojajo same.

Duhovljestv. „Slovenec“ ne zna biti samo sirov, ampak vsake svete čase je tudi duhovljet. Prijatelji našega lista so mu „liberalni glopave Ganglovega papirja.“ Če to ni duhovljestv, potem duhovljesti sploh ni! Kaj pa, ako naš list, njegov napredek in ugled grize njega — „Slovenčeva“? To bo to!

Kavalirstvo. Med tedenskim pregledom je napravil kavalirski „Slovenec“ v talarju lep poklonček — učiteljicom! Čebelar se laska ženskam — huj! Pravi namreč: „Učiteljice so zborovale 21. decembra. Glede taktnosti in finih manir se je njihovo zborovanje odlikovalo od zborovanja moških kolegov.“ — Pri zborovanju „moških kolegov“ je bil navzoč „Slovenčev“ poročalec; ta naj, če ima kaj moštva in poštenosti, izpove, kaj je bilo na zborovanju „moških kolegov“ netaknega in nefinige. Če pa se bo lagal in zavijal resnico, se utegnejo „moški kolegi“ prihodnjie spomniti „Slovenčeva“ teorije o kazanju vrat!

Gostinčar — govornik in še kaj drugega! Ljudje božji ali veste, kdo je Gostinčar? Gostinčar! To je človek, ki naj vsak dan desetkrat zahvali Boga, da se je v ljudski šoli naučil branja in pisanja! Sicer bi ne bil državni poslanec in bi ne imel svojega lista, ki se imenuje „Naša moč“, in bi ne delal časti svoji domovini! Kadar nima drugega posla — razen da pobira dijetę, sramoti v svojem listu učiteljstvo, moške kolege in ženske koleginje. Glede zadnjih je drugačnega mnenja nego njegov kolega in kavalir v „Slovenčevem“ uredništvu. Ta mu nemara navije ušesa, ker mu hodi v škodo. Poročajo nam, da piše Gostinčarjeva „Naša moč“: Učiteljstvo dobitine od ljudstva. Učiteljstvo spada na klop, kjer ga bo izobraževalo ljudstvo. Učitelji so mu „šomaštri“, učiteljice „šomaštrice“, ki jim očita nepoštenost. Učitelji niso dostojni člani človeške družbe; predstavljajo višek nedostnosti... O Pesku pravi, da je govoril na zborovanju v „Narodnem domu“ — teleško in sirovovo! — Samo tega ne pove „Naša moč“, kdo je osel in ignorant. Morda bi lahko to povedal kdo drugi, mi seveda nečemo, ker nismo imunni. A beseda „Naša moč“ smemo ponavljati: teleško in sirovovo! Seveda bi bilo dobro, ko bi koga drugega položili na klop in mu nabrisali petindvajset prav gorkih in zasluzenih. Drugačega odgovora ne zasluži človek, ki

mu je teletenstvo in sirovost moč „Naša moč!“

Somišljenci! Agitujte za naš list med učiteljstvom. Učitelj ali učiteljica brez stanovskega glasila je suha veja v našem stanu. Če sploh kedaj, nam je posebno dandas potreba stanovske samozavesti. Le poglejte delavstvo, koliko žrtvuje za stanovske liste in stanovske organizacije. In mi? Marsikdo in marsikteri si domišljajo, da si ne more na leto pritrigrati 8 K za „Učiteljskega Tovariša“. To ni res! Kdor se zaveda, da je učitelj, že spravi navzlie draginji in slabim plačam osem krone na leto za stanovske glasilo, ki je dandas potrebuje vsakemu, kakor ribi voda. Torej, tovariši v tovarišice, otrešimo se nezavednosti, zaspansosti in nebrinosti ter stopimo z novim letom v vsi v vrsto naročnikov in sotrudnikov našega izbornega glasila „Učiteljskega Tovariša“! Tovariš, če prideš v družbo s tovarišem pozdravi ga: „Ali si naročnik „Tovariš“? Tako storite tudi ve, cenejene tovarišice. Naš klic bodi: Vsaka učiteljica in vsak učitelj bodo naročeni na „Tovariš“, vsaka šola pa na „Popotnik“, „Zvonček“ in „Domače ognjišče“.

Kdor ni z nami, je zoper nas. Tovariš, skrbite, da bo „Učiteljski Tovariš“ na razpolago v vseh čitalnicah in brahlnih društvih, kjer ste vi člani. Zahtevajte „Tovariš“ v vseh gostilnah in kavarnah, kamor zahaja učiteljstvo!

Domače ognjišče